

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ОП № 29
з охорони праці
для водія автотранспортних засобів**

**м. Ірпінь
2026**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказ директора Коледжу
від 25.02.2026 р. № 23

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ОП № 29
з охорони праці
для водія автотранспортних засобів**

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція для водія автотранспортних засобів (далі - водія) Відокремленого структурного підрозділу «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» (далі - Коледж) є нормативним документом, що містить обов'язкові для дотримання працівником вимоги з охорони праці при виконанні ним робіт, визначених його функціональними обов'язками на даному робочому місці.

1.2. До роботи водія допускається особа:

- не молодше 18 років, яка має відповідного напрямку підготовку який має посвідчення на право керувати цим типом транспортного засобу;
- володіє достатніми теоретичними знаннями і професійними навичками;
- не має протипоказань до роботи за станом здоров'я;
- пройшла попередній і періодичний медичні огляди;
- пройшла вступний та первинний (на робочому місці) інструктаж з питань охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях та ознайомлені з даною інструкцією.

1.3. В процесі роботи водій проходить:

- повторний інструктаж з питань охорони праці - 1 раз на 3 місяця;
- повторний інструктаж з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях - 1 раз в рік;
- навчання та перевірку знань з питань охорони праці - 1 раз на 3 роки;

- навчання та перевірку знань з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях - 1 раз на 3 роки.

1.4. При виконанні робіт на даному робочому місці мають вплив такі шкідливі фактори:

- травмування;
- наїзди інших транспортних засобів;
- порушення пішоходами Правил дорожнього руху, що призводять до аварійних ситуацій;
- термічні фактори (пожежі, вибухи, опіки паром, рідиною з радіатора);
- нервово-емоційне напруження під час керування автомобілем;
- монотонність праці під час керування автомобілем;
- підвищена або знижена температура та швидкість руху повітря;
- протиправні дії сторонніх осіб.

1.5. Водій має право відмовитись від дорученої роботи, не пов'язаної з його прямими обов'язками, якщо створилась небезпечна для його життя ситуація, або для людей, які його оточують і навколишнього середовища.

1.6. Водій зобов'язаний:

- дотримуватись Правил внутрішнього розпорядку Коледжу;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території Коледжу;
- забезпечити безпечну експлуатацію службового легкового автомобіля, правильну технічну експлуатацію та іншого обладнання на дорученій ділянці роботи (профілактичний огляд, технічне обслуговування, поточний ремонт тощо);
- знати і виконувати вимоги нормативних актів, інструкцій з питань охорони праці та цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, правил користування засобами колективного та індивідуального захисту;
- утримувати в чистоті службовий легковий автомобіль, робоче місце, обладнання та дотримуватись правил особистої гігієни;
- зберігати і приймати їжу у встановлених і обладнаних для цього місцях;
- знати надання першої домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків;
- знати місця зберігання аптечки, пожежного інвентарю, внутрішніх пожежних кранів, шляхи евакуації людей, а також номери телефонів для виклику екстрених аварійних служб пожежної частини (101), поліції (102), швидкої допомоги (103);
- не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці, пожежної безпеки, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях;
- проходити за затвердженим графіком медичний огляд;

- негайно повідомляти безпосереднього керівника про ситуації, що загрожують життю і здоров'ю людей, а також пошкодженню службового легкового автомобіля та майна;
- застосовувати спецодяг та засоби індивідуального захисту, змінювати спецодяг у разі його забруднення при технічному обслуговуванні службового легкового автомобіля;
- виконувати тільки ту роботу, за якою пройдено інструктаж з питань охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях і до якої допущений;
- при виявленні будь-яких несправностей службового легкового автомобіля, обладнання, повідомити про це керівництво Коледжу і до усунення неполадок до роботи не приступати;
- забороняється приступати до роботи у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, а також в хворобливому або стомленому стані;
- співпрацювати з керівництвом Коледжу у справі створення безпечних і нешкідливих умов праці, повідомляти про порушення вимог охорони праці, питань пожежної безпеки та цивільного захисту;
- при травмуванні звернутись за медичною допомогою.

1.7. Особи, які порушили вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до вимог чинного законодавства України.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. При підготовці службового легкового автомобіля до виїзду водій зобов'язаний перевірити:

- посвідчення на право водіння автомобіля, інші супровідні документи (за потреби);
- технічний стан службового легкового автомобіля, справність гальмівної системи, рульового керування, приладів освітлення і сигналізації, склоочисників, положення дзеркал, чистоту та видимість номерних знаків, а також, чи не підтікає паливо, мастило, вода;
- тиск повітря в шинах;
- чи заправлений службовий легковий автомобіль паливом, мастилом, охолоджувальною та гальмівною рідиною;
- наявність запасного колеса, буксирувального троса, автомобільної аптечки, домкрата, вогнегасника.

2.2. Заправляти службовий легковий автомобіль паливом за вимкненого двигуна. Заправляти потрібно з бензоколонки зі шлангом із роздавальним пістолетом.

2.3. На заправному пункті заборонено:

- курити й користуватися відкритим вогнем;
- проводити ремонтні та регулювальні роботи;
- заправляти службовий легковий автомобіль паливом, коли працює

двигун;

- допускати переливання чи розливання палива.

2.4. Перед заправлянням системи охолодження двигуна антифризом необхідно перевірити, чи немає в системі охолодження (у з'єднувальних шлангах, радіаторі, сальниках) течі.

2.5. Виїзд службового легкового автомобіля на маршрут із несправностями, які загрожують безпеці руху, заборонений.

2.6. Заборонено запускати двигун шляхом буксирування службового легкового автомобіля та перемикання ланцюга живлення стартера.

2.7. Щоб оглядати службовий легковий автомобіль у темний час доби, потрібно користуватися світловідбиваючим жилетом, переносним електричним світильником напругою не вище 12 В із запобіжною сіткою або електричним ліхтарем із автономним живленням.

2.8. Під час перевірки технічного стану службового легкового автомобіля також необхідно перевіряти номенклатуру та справність інструментів і пристосування, що видають водію.

2.9. Перед початком роботи водій зобов'язаний перевірити, щоб:

- лобове та бокове скло не мали тріщин і затемнень, що ускладнюють видимість;
- бокове скло плавно опускалося та піднімалося вручну або склопідйомними механізмами;
- на сидінні та спинці сидіння не було провалів, рваних місць, пружин, які виступають, та гострих кутів;
- сидіння і спинка мали справне регулювання, що забезпечує зручну посадку водія;
- замки усіх дверей були справні, що унеможлиблює їх самовільне відчинення під час руху;
- опалювальні пристрої салону у холодну пору року були справні;
- підлога салону автомобіля була заслана килимком, який не має отворів й інших пошкоджень;
- автомобіль був забезпечений знаком аварійної зупинки або проблісковим червоним маячком.

2.10. Водій Коледжу не має права виїжджати на службовому легковому автомобілі, якщо його технічний стан не відповідає Правилам дорожнього руху, Правилам експлуатації колісних транспортних засобів та Правилам охорони праці на автомобільному транспорті.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Під час роботи водій службового легкового автомобіля Коледжу зобов'язаний:

- виконувати вимоги Правил дорожнього руху;
- обирати швидкість руху з урахуванням дорожніх умов, видимості й

оглядовості, інтенсивності та характеру руху на дорогах.

3.2. Перед подачею автомобіля назад водій має переконатися, що його ніхто не об'їжджає і поблизу немає людей або якихось перешкод.

3.3. Заборонено керувати автомобілем, якщо його дверцята відчинені.

3.4. При зупинці (стоянці) службового легкового автомобіля водій, який залишив транспортний засіб, має вжити заходів проти його самовільного руху: зупинити двигун, встановити важіль перемикачів передач у нейтральне положення, загальмувати автомобіль стоянковим гальмом. На спусках та підйомах, де спосіб постановки не регламентують засоби регулювання руху, транспортні засоби необхідно ставити під кутом до краю проїжджої частини так, щоб унеможливити їх самовільний рух.

3.5. Водій, коли вийшов із салону службового легкового автомобіля, має переконатися у стані поверхні (наявність вибоїн, слизькості, сторонніх предметів тощо), а при виході на проїжджу частину дороги - чи немає руху як у попутному, так і у зустрічному напрямках.

3.6. При ремонті службового легкового автомобіля на маршруті прямування водій зобов'язаний виконувати вимоги безпеки:

- з'їхати на узбіччя дороги;
- встановити знаки безпеки;
- увімкнути габаритні вогні, якщо погана видимість, та аварійну світлову сигналізацію;
- зупинити автомобіль стоянковим гальмом;
- підкласти під колеса упори.

3.7. При роботах на узбіччі під службовим легковим автомобілем заборонено перебувати з боку проїжджої частини.

3.8. Під час ремонтних робіт у неопалювальному приміщенні або на відкритому повітрі, коли водій лежить під автомобілем або стоїть навколішки, необхідно застосовувати лежак, мати.

3.9. Заборонено підігрівати двигун відкритим вогнем.

3.10. Якщо двигун перегрівся, пробку радіатора можна відкривати тільки тоді, коли температура води (рідини) буде нижче 90 °С. Інакше може статися викид охолоджувальної рідини. Пробку радіатора на гарячому двигуні необхідно відкривати у рукавицях або накрити її перед цим ганчіркою. Відкривати варто обережно, не допускати інтенсивний вихід пари у бік того, хто відкриває.

3.11. Щоб запобігти обмороженню, під час усунення несправностей взимку на відкритому повітрі варто працювати лише в рукавицях. Заборонено торкатися металевих предметів, деталей та інструмента голіруч.

3.12. Щоб запобігти пожежі в службовому легковому автомобілі, заборонено:

- подавати бензин до карбюратора із ємкості самопливом через шланг або іншим способом, якщо несправна паливна система;

- ремонтувати паливну систему, коли працює двигун чи за увімкненої системи запалення;
- залишати в салоні автомобіля або на двигуні забруднені маслом чи паливом ганчірки;
- підігрівати двигун та інші агрегати відкритим вогнем, а також користуватися ним поряд із приладами системи живлення двигуна;
- курити або користуватися відкритим вогнем, щоб визначити, чи є паливо у баку, а також під час заправлення службового легкового автомобіля.

3.13. Водію заборонено:

- керувати автомобілем у стані алкогольного, наркотичного або токсикологічного сп'яніння, а також хворим чи втомленим;
- передавати керування службовим легковим автомобілем третім особам;
- самовільно відхилятися від встановленого маршруту;
- брати пасажирів, якщо це не передбачає виробничий процес;
- перевозити вантаж, якщо він закриває видимість шляху;
- перевозити вантаж у несправній тарі;
- витягувати за допомогою службового легкового автомобіля вантаж, що розміщений у ґрунті або примерз;
- користуватися відкритим вогнем, коли перевіряє рівень електроліту в акумуляторній батареї, рівень пального у баку та коли усуває несправності механізмів;
- зберігати й перевозити у салоні бензин та інші легкозаймисті рідини;
- відпочивати або спати в салоні автомобіля, коли працює двигун;
- допускати до ремонтування автомобіля на маршруті руху сторонніх (супровідників, пасажирів тощо);
- встановлювати домкрат на випадкові предмети;
- виконувати будь-які роботи, коли перебуває під автомобілем, який піднятий лише домкратом, без встановлення надійної опори;
- використовувати як підставку під вивішений автомобіль випадкові предмети (камені, цеглини тощо);
- користуватися, коли він керує автомобілем, будь-якими засобами зв'язку (мобільними телефонами, комунікаторами тощо), тримаючи їх у руці.

3.14. Під час буксирування транспортного засобу неухильно дотримуватися Правил дорожнього руху.

3.15. Особи, які перебувають в автомобілі, зобов'язані виконувати вимоги водія щодо безпеки.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Після повернення з маршруту слідування очистити службовий

легковий автомобіль від бруду й поставити на місце, яке відвели для стоянки. За потреби - відправити автомобіль на технічне обслуговування.

4.2. Залишатися на нічліг у зачиненому автомобілі заборонено.

4.3. Після зупинки автомобіля водій має вжити усіх заходів проти самовільного руху:

- вимкнути запалювання або перекрити подавання палива;
- встановити важіль перемикання передач у нейтральне положення;
- загальмувати автомобіль стоянковим гальмом;
- якщо автомобіль стоїть навіть на незначному схилі, необхідно додатково підставити під колеса упорні колодки.

4.4. Перед постановкою автомобіля на місце стоянки водій має переконатися, що не витікає паливо, якщо витікає - усунути його.

4.5. При вимушеній зупинці та стоянці на неосвітлених ділянках дороги в темний час доби або в інших умовах недостатньої видимості на автомобілі необхідно включити габаритні або стоянкові вогні.

4.6. Після постановки автомобіля у приміщенні для стоянки двигун необхідно вимкнути.

4.7. У приміщеннях, призначених для стоянки автомобіля, заборонено:

- курити, користуватися відкритим вогнем;
- залишати відкритим горловину паливного баку автомобіля;
- заряджати акумуляторну батарею (у приміщеннях);
- мити або протирати бензином деталі або агрегати, а також руки й одяг;
- зберігати паливо (бензин, дизельне паливо), за винятком палива в баках автомобілів;
- встановлювати предмети й обладнання, які можуть перешкоджати швидкому евакуюванню автомобіля, якщо виникне пожежа або інша надзвичайна ситуація;
- запускати двигун із будь-якою іншою метою, крім виїзду автомобіля з приміщення.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При дорожньо-транспортній пригоді водій, причетний до неї, зобов'язаний:

- негайно зупинитися і не зрушувати з місця транспортний засіб, а також інші предмети, що стосуються ДТП;
- за потреби викликати швидку за телефоном «103», а якщо це неможливо, відправити потерпілих на попутному транспорті до найближчого лікувального закладу;
- повідомити про інцидент керівництво Коледжу;
- проінформувати поліцію, записати прізвища очевидців і чекати на приїзд полісменів.

5.2. При аварійній ситуації негайно припинити роботу, не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб.

5.3. Доповісти про те, що сталося, директору Коледжу.

5.4. Якщо є потерпілі, надавати їм домедичну допомогу, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.5. При виявленні пожежі або ознак горіння (задимлення, запаху гарі, підвищення температури тощо) водій службового легкового автомобіля зобов'язаний:

- негайно повідомити про це службу порятунку за номером телефону - **101**, керівництво Коледжу;

- при цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

- прийняти всі можливі заходи щодо сповіщення й евакуації людей з небезпечної зони та схоронності матеріальних цінностей;

- у разі необхідності, знеструмити електрику будинку;

- самостійно приступити до гасіння пожежі тільки у випадку відсутності явної загрози власному життю та наявності можливості покинути небезпечне місце в будь-який момент гасіння пожежі;

- організувати зустріч підрозділів ДСНС та надати їм консультаційну та іншу допомогу в процесі аварії, гасіння пожежі;

- виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації, пожежі, надзвичайної ситуації.